

# דעת מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

## בענין הפאות

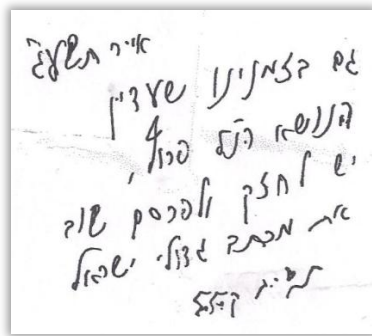


בס"ד

**מאחר** ששמעתי מכמה ששאלו **למרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א** על דבר ההליכה בפאה נכרית ונענו שמותר כמבואר במ"ב סי' ע"ה, והבינו שכוונת מרן שליט"א גם לפאות הנהוגות כיום, לכן נגשנו לברר את הדבר, ובחודש אייר שנת תשע"ג באנו מספר אברכים מפה עיה"ת ב"ב לשאול קמיה דמרן שליט"א את דעתו בזה, ושאלנו כך, דהנה בשנים האחרונות נשתנה מאוד צורת הפאה נכרית, בעבר עשו את הפאה באופן שהשיער יציב ועומד ולא מתנועע, ואילו היום נשתכלל ייצור הפאות ועושים את הפאה באופן שהשיער מתפשט לצדדים ומתנועע כמו שיער רגיל, והנה בשנת תשמ"ז הורו גדולי ישראל ובראשם מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל במכתב הנקרא 'קריאה נאמנה', שפאות המתפשטות לצדדים אין ללובשם. שאלתנו היא, האם הוראת רבותינו קיימת גם כיום שרוב רובן של הפאות המצויות הן עשויות באופן זה שהשיער מתנועע ומתפשט לצדדים כשיער רגיל? ונענינו בזה"ל:

**"אין לי שום ידיעה בזה, תלכו לר' ניסים".**

כלומר, שכל תשובותי בענין זה הם בנוגע לעיקר המחלוקת דיש לסמוך על המ"ב שהתיר, אבל בענין סוג הפאות המצויות כיום האם מותרות או אסורות בזה לא דיבר כלל ואין לו ידיעה בזה.



לאחר מכן אכן הלכנו למרן הגר"ג קרליץ שליט"א, והראנו לו את ה'קריאה נאמנה' משנת תשמ"ז, [שהוא בעצמו חתום עליה, ובשנת תשס"ד הורה מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל לפרסמה שוב ב'יתד נאמן'], ששם נכתב לאסור הפאות המתפשטות לצדדים, ושאלנו האם הוראה זו תקפה גם כיום שאין מצוי כלל פאות שאינן מתפשטות לצדדים ומתנופפות ברוח וכו', והשיב שמה שהורו אז בודאי תקף גם כיום, ואף הוסיף על ה'קריאה נאמנה' הנ"ל בזה"ל: "אייר תשע"ג, גם בזמנינו שעדיין הנושא הנ"ל פרוץ, יש לחזק ולפרסם שוב את מכתב גדולי ישראל", וחתם את שמו. (ראה צילום)

**וביום שני ו' טבת תשע"ד הראיתי את הדברים הנ"ל למרן הגר"ח שליט"א ושאלתי האם אפשר לפרסם, ולאחר שענין בדברים בירך ואמר "שיהיה בהצלחה".**

ונמצא לפ"ז, שהרוצה לדעת דעת תורה בענין הפאות שבזמנינו, אינו יכול להיתלות במרן הגר"ח שליט"א, שלא דיבר כלל על פאות זמנינו אלא רק על עיקר המחלוקת.

מ. י. בני ברק - 81856-05276

ג. ב. יש לציין שכאשר יצאנו מבית מרן לאחר שהשיב לנו שאין לו ידיעה בזה, הסביר לנו אחד מנכדיו החשובים שליט"א, שמרן שליט"א התכוון כפשוטו למה שאמר, שכן הדבר ידוע שמרן שליט"א אינו מכיר בצורת אשה כלל (וסיפר לנו כמה סיפורים בזה), הוא מעולם לא ישב בב"ד ולא בבית הוראה וגם במשפחתו הוא מעולם לא הסתכל איך הפאה נראית ואין שייך שתהיה לו בזה שום ידיעה, עכ"ד.

א. ה. וכן העיד לנו אחד מתלמידי מרן שליט"א, שמרן שליט"א אמר לו בפירוש שאינו יודע המציאות בזה כיום, והוסיף אותו תלמיד שידוע שמרן שליט"א אף על נכדותיו אינו מסתכל. וכן העיד באזנינו ת"ח חשוב מב"ב ממקורבי מרן שליט"א, שהיה נוכח כאשר היו נכדותיו בחדרו, ושאל אחד הנוכחים את מרן שליט"א "האם הפאות של הנכדות הן בסדר?" ומרן שליט"א לא הסכים להסתכל, רק השיב "אם זה נראה כמו שיער זה אסור".

**"כשהיינו צעירים, אבי לא היה מזהה ברחוב לא את בנותיו ולא את אחיותיו. גם היום הוא אינו מזהה אותן. אירע פעם שאחת מאחיותיי נעלבה ואמרה לו: 'אני הבת שלך, אתה לא מכיר אותי?'... אז הוא התנצל ואמר: 'לא ראיתי'... כשהן באות אליו ומתיישבות מולו הוא מבין שאם היא יושבת מולו זו הבת שלו.**

ויותר מכך העיד בנו הגרא"ש שליט"א, בראיון לעיתון 'משפחה' - סוכות תשע"ו, שמרן שליט"א אינו מזהה אפילו את בנותיו ואחיותיו. והרי הצילום:

בס"ד  
גליון זה מתפרסם בתגובה לדברים שפורסמו בעלון מסוים, שם נכתבו דברים שמטרתם לקרר ולהחליש את החיזוק שישנו בענין זה בתקופה האחרונה.

**אותם** כותבים מתעלמים לחלוטין מהעובדה הברורה, שהפאות המקובלות כיום אצל הצעירות שונות בתכלית מהפאות שנהגו בהן בעבר, והן הולכות ומתרחקות מן הצניעות, ללא מעצור.

**אותם** מקררים מצטטים את מכתבו של מרן שליט"א ומוציאים מדבריו: "הרי להדיא שאם כשמסתכלים אפשר להכיר שזה פאה מותר". אמנם ברור כשמש שהיתר זה הוא אך ורק בתנאי שהפאה היא צנועה, (וכפי שיודו גם אותם כותבים שמרן שליט"א לא בא בזה להתיר ללכת - למשל - בפאות ארוכות אם "אפשר להכיר שזה פאה"), ודברי מרן שליט"א נסובים אך ורק על הנדון ההלכתי מצד עצמו, שאף שיש מחלוקת הפוסקים מ"מ גדולי ליטא נהגו להקל בזה, ואם אין ניכר שזה פאה אסור וכדברי מהר"ל דיסקין בשו"ת קו"א סי' ריג (שכידוע משם מקורו של מרן שליט"א לאסור בזה, ע"פ דברי אביו מרן הקה"י זצ"ל - ע"י קריינא דאיגרתא ח"ב אגרת קכד), ואם אפשר להכיר ממילא חוזר ההיתר הנ"ל שנהגו להקל כהפוסקים המתירים פאה נכרית, אבל ח"ו לתלות בוקי סריקי במרן שליט"א ולומר שכוונתו בזה להתיר ללכת בפאה שאינה צנועה, (כפי שאף אחד לא יאמר שכוונת מרן שליט"א להתיר פאות מבתי הע"ז בהודו "אם אפשר להכיר שזה פאה"), דבענין זה לא איירי ולא מידי, ואין לו ידיעה כלל במראה הפאות כיום וברמת ה"צניעות" שלהן, וכפי שהעיד על עצמו (והסכים לפרסם הדברים), כמובא בגליון זה.

[וגם בענין זה של "נראה כשיער" ו"אפשר להכיר", רבים טועים בהבנת הגדר בזה, ובאמת כבר פורסמה ההסרטה בה רואים כיצד מראים למרן שליט"א פאה רגילה של זמנינו ושואלים אותו האם היא מותרת, ומרן שליט"א משיב בנחרצות (לאחר שראה את הפאה בחצי עין כשהיא ביד השואל) בזה"ל: "כזה שנראה כמו שערות ממש אסור!". (ההסרטה תישלח לכל דורש, בדוא"ל: [046970295@gmail.com](mailto:046970295@gmail.com)).

**הכותבים הנ"ל**, הם הם ה"מערככים ומועותים בין חובת הצניעות למחלוקת בסוגיית פאה נכרית", כאשר למרות שהם

החומר שבעלון זה לקוח מתוך החוברת הנפלאה: **סגולה מכל העמים** - אוסף מאמרים ומכתבים בענין פאות זמנינו. החוברת בהוצאת ארגון הכתר, וכוללת 64 עמודי כרומו מלאי תוכן עשיר ומגוון בנושא זה, כולל צילומים מקוריים של דברי גדולי ישראל בענין זה. המעונין להשיג את החוברת ישאיר הודעה בטל': 02-5378098. המחיר: 5 ₪.

## מרח שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

בשם חמיו **מרח הגרי"ש אלישיב זצ"ל**

מובא בספר **'אלא ד' אמות'** (נהגות מרח שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א - מרשימות נכדו) עמ' שיד - פרק פו ס"ג

**"עוד אמר פעם אחת: חמי אמר שפאות שגורמות הרהור כמו שיער טבעי אינן בכלל ההיתר של הפמ"ג."**

וביאור הדברים, בסדר. עוד אמר פ"א חמי אמר שפאות שגורמות הרהור הפמ"ג עצמו [שהוא כמו שיער טבעי אינן בכלל ההיתר של הפמ"ג (בסי' ע"ה). המובא במ"ב בהיתר הפמ"ג] בסי' ע"ה (א"י סק"ה) ביאר טעם ההיתר משום ד"אין הרהור", והיינו דאין בזה הרהור כמו שיש בשיער טבעי, ואין כוונתו מחמת שרגילים בה דהרי קאי על דברי הרמ"א שמתיר לקרוא כנגד פמ"ג "אפילו דרכה לכסות" והיינו דאין רגילין בה, וע"כ דכוונת הפמ"ג דפמ"ג מצד עצמה אין בה הרהור כמו שיש באשה ההולכת בגילוי ראש, והדבר מובן מאד בפאות של פעם שהיו במראה גרוע יותר, כפי שניתן לראות בתמונות מדורות הקודמים. וממילא פשוט, שפאות הגורמות הרהור כמו שיער טבעי, וכ"ש יותר משיער טבעי, אינן בכלל ההיתר.

ידועה הוראתו של **מרח שר התורה שליט"א** שיש להימנע מללבוש בגדים שלבשו אנשים רשעים, מחמת שיש לזה השפעה של טומאה על האדם הלוכש. [ע"י בחת"ס עה"ת פ' תולדות עה"פ הלא אצלת וכו', דלכך הלבשה רבקה ליעקב את בגדי החמדות כדי שיאצילו עליו מדת עשיו לבוא במרמה, וכו"ה גם בתורת משה שם, וע"ע בפנים יפות פ' לך לך דלכך לא רצה אברהם ליהנות מרכוש סודם דמחמת רשתתן שורה רוח רעה על נכסיהם ולבושיהן].

**ואם** בלבוש חיצוני כן, על אחת כמה וכמה פאה העשויה משערות של גויה, שלא רק שכיסו את ראשה של הגויה, אלא אף היו ממש חלק מגופה של הגויה, ובת ישראל חובשת פאה זו לראשה ומקיפה בשערות אלו את המה - משכן הנשמה, בודאי שיש בזה ההשפעה הנ"ל.

**וסיפר** לנו אברך, ששאל על כך את **מרח שר התורה שליט"א**, והשיב לו מרח שליט"א שאכן ודאי שאותה השפעה שלילית וטמאה קיימת גם בפאה. עוד שמענו מאברך נוסף ששאל על כך את מרח שליט"א, והשיב מרח שליט"א שבפאה אין בעיה זו שכן "פאה נכרית" אין הכוונה שערות של גויה, אלא של חברתה או של עצמה שנחתכו, ומבואר כנ"ל שאם הפאה עשויה משערות של גויה אכן יש בה את ההשפעה הטמאה הנ"ל.

זמן החזו"א וכנ"ל, אבל פשוט שלא אמר כן בכלל לכל אחת, וכנ"ל.

**ובאמת** רבים מאיתנו נתלים בשמועה הנ"ל ממרח החזו"א, ומרמים את עצמם שאצלנו הולכים עם פאה "כדי שלא ייצאו שערות", **אמנם** שאלה אחת נשאל את עצמנו, האם אכן בכל יציאה מהבית נשותינו "מחמירות" לצאת אך ורק עם פאה? האם כשהן יוצאות לרוקן את האשפה או לקנות משהו במכולת או להביא את הילד מהגן, האם גם אז הן טורחות לחבוש את הפאה "כדי שלא ייצאו שערות"? הלא כולם יודעים שאת הפאה לובשים רק ביציאה לעבודה או לשמחות וכד', ואילו בזמנים אחרים כשלא נוח עם הפאה יוצאים בכיסוי ראש אמיתי ואין חוששים כלל "שלא ייצאו שערות"... נוא"ת שגם בכיסוי אמיתי אפשר להיזהר שלא ייצאו שערות א"כ אפשר תמיד ללכת כך וא"צ לחבוש פאה משום כן. **ואשר** מתבאר מזה, שהסיבות האמיתיות לחבישת הפאה הן אחרות לגמרי, וכל הדיבורים על "שלא ייצאו שערות" אינם אלא ניסיון להצדיק את עצמנו בתירוץ עלוב שאין לו אחיזה במציאות, **"והאמת עדה לעצמה"**.

יודעים היטב שהנדון המרכזי והעיקרי בנושא הפאות כיום הוא: האם פאות זמנינו - השונות לחלוטין מהפאות בעבר - יכולות להיקרא "פאות צנועות" או לא, האם הפאות המצויות כיום עומדות בגדרי הצניעות שנקבעו בעבר ע"י גדולי ישראל או לא, בכל זאת הם מעדיפים להתעלם משאלות אלו, ותחת זאת לחזור שוב ושוב על דברים שנאמרו בענין מחלוקת הפוסקים בדין פאה נכרית, דבר שאינו רלוונטי לנדון האמיתי שלפנינו.

איך יתכן לפרסם בציבור כהוראה למעשה את דברי מרח שליט"א: "כל גדולי ליטא הלכו נשותיהם בפאה נכרית", כאשר כל מי **שיודע** את המציאות, ואינו מרמה את עצמו - יודע היטב שאין שום שייכות בין הפאות שהלכו בהן נשות גדולי ליטא לפאות הנהוגות כיום בדור הצעיר! הלא מדובר בשני חפצים שונים לחלוטין, שהקשר היחיד ביניהם הוא השם המשותף, ואילו במהות וברמת הצניעות הם רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב!

**אותם** כותבים מתלוננים על כך ש"לאחרונה רווח אצל **גורמים פסוימים מקרב עמי הארץ** להתעסק באיצטלה של קרושה וצניעות, ולשלב בלב ההמון כאליו ציבור החרדים ויראי ה' אינם הולכים בדרך הישר, וכביכול עולם התורה נוהג הפקר בדברים שהם בבסיס קיום עם ישראל".

**ובכן**, שמעו נא הכותבים, את דברי חותנו של מרח שליט"א - ה"ה **מרח הגרי"ש אלישיב זצ"ל**, שהתאונן על כך בכאב רב בשיחה בביתו בחודש כסלו תשס"ט, וז"ל: **"הצרה של הפאות, אני לא יודע איך אפשר לתקן את זה, זה כבר מושרש אצל גדולים וטובים, והולכים עד כאן עם הפאות האלו, זה ממש פריצות שאין כמוה, אני לא יודע איך אתם יכולים לעקור את זה, זה התחיל מהגדולים, לא סתם ממאן דהוא, ראשי ישיבות, יקרים וצדיקים, כולם נכשלים בזה, זה פרוץ מאד, זה לא סתם מן השוק נכשלים, ממש צדיקים גמורים, ומנגד צדקניות גם כן גמורות, גם האשה היא צדקנית, אבל זה... אני לא יודע איך מתקנים את זה"** (דברי מרח זצ"ל מוקלטים, ניתן לשמוע בטל: 079-56-00-153, שלוחה 1).

**עוד** עלינו להעיר, על מה שנכתב שם בסוף הדברים בשם מרח החזו"א זצ"ל "שהעידו משמו שמוטב ללבוש פאה נכרית מללבוש מטפחת שקשה ליהרהר בזה לכסות כל השיער". גם כאן מתעלמים הכותבים מההבדל הברור בין הפאות שהיו בזמן מרח החזו"א לפאות המקובלות כיום בדור הצעיר. בזמן מרח החזו"א לא היה מושג של "פאה לא צנועה" כי כל הפאות היו צנועות, משא"כ כיום שישנה פירצה נוראה של פאות שהן היפך הצניעות והיפך כל המהות של מצות כיסוי הראש, נואם הן ניכרות כפאה זהו רק מחמת חוסר הצניעות שבהן ה"ק", והמצב בתחום זה הולך ומתדרדר משנה לשנה, מצב זה הוא נידון חדש שאין לנו בו כלל הוראה ממרח החזו"א זצ"ל. וכבר בשנת תשס"ד חתם מרח הגר"נ קרליץ שליט"א על מכתב המעודד את המחליפות למטפחת, בו נכתב שיש בזה "חיזוק גרדי הצניעות באשר הפאות החדשות ברובן הגדול אינן לפי גרדי הצניעות".


**ובאמת** גם עצם הדברים הנ"ל בשם מרח החזו"א זצ"ל, **נסתרים מדברי מרח שר התורה שליט"א** שהובאו בספר ארחות רבינו ח"ה עמ' צו (ובמהדורה הישנה ח"ג אות ס"ג), שסיפר שם על אמו של מרח החזו"א זצ"ל, ואשתו, ואחותו (אם הגר"ח), ש"כמדומה שלבשו את הפאה **בשבת ויו"ט ובשמחות**", ואילו היתה הוראת מרח החזו"א ש"מוטב ללבוש פאה

מללבוש מטפחת" **כב**. אמר לי הגר"ח שליט"א, זקנתו הרבנית ע"ה אמו של מרח החזו"א זצוק"ל לבשה פאה נכרית, וכן הרבנית ע"ה זוג' של מרח החזו"א לבשה פאה נכרית, וכן הרבנית שערות, מ"ש שבת ויו"ט מיום חול?

וראה עוד מה שהעיד הגר"ח אליקים שלינגר שליט"א בס' הדור והתקופה עמ' ריא, על מרח החזו"א זצ"ל: **וגם** ה"י מבקש ממקורביו ומבני משפחתו שהנשים יכסו ראשן עם סיכעל (מטפחת) או עכ"פ כיסוי על השייטעל.

**וכן** בס' דינים והנהגות איתא שאמר **"לפעמים** יש בזה יתרון", והיינו משום דבזמן החזו"א הנושא של כיסוי הראש היה פרוץ ומזולזל גם אצל נשות החרדים, ונשים רבות היו מגלות בכוונה הרבה מהשערות, (ניתן לשמוע דברי הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל בענין זה בטל' 079-56-00-153 שלוחה 6, וע"י 'פאר הדור' ח"ג עמ' 14 בהע', ומעשה איש' ח"ג עמ' קע), ובמצב זה הורה החזו"א שמי שתגלה שערות אם תלך במטפחת עדיף שתלך בפאה [של

\* והראה בידו על כתיפו. וראה מה שמספר בספר 'מפי האיש' עמ' קנו, שגם כאשר מרח זצ"ל הראה על האורך, באותו מעמד השיב לשואל שאין כוונתו דוק לאורך אלא על עצם המראה, וכלשונו: "כל המראה של זה זה פריצות". עוד שם מדברי מרח זצ"ל בענין זה: "לא מדברים רק ממודרניות, מדברים גם על הבני תורה"

<p>הננו לברש כי בס"ד יצאו לאור הקונטרסים החשובים:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li><b>דברים של טעם</b> - בענין הטעם למצות כיסוי הראש. ביאור הנושא מכל צדדיו, ע"פ מקורות ברורים. ובסופו מאמר "שלא ייצאו שערות"... 3 ש.</li> <li><b>בתוך ביתה</b> - דברי חז"ל וגדולי הדורות אודות המקום הראוי להתקשטות האשה. 5 ש.</li> <li><b>אבא חלקיה</b> - מאמר ארוך ומורחב בענין הנהגת אשת אבא חלקיה. 3 ש.</li> </ol> <p>להשיג - בבני ברק: ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5, בשאר חלקי הארץ: 02-5378098.</p>	<p>עלון זה יו"ל ע"י ארגון הכתר - טל': 02-5378098 (תא קולי)</p> <p><b>יהודי יקר!</b> אנו זקוקים לתרומות עבור הפצת עלון זה בערים נוספות. המעוניין לתרום אנא ישאיר הודעה בטל' הנ"ל.</p> <p>© כל הזכויות שמורות. <b>אזהרה חמורה!</b> אין רשות לאף אחד לפרסם עלון זה או חלקים ממנו במודעות רחוב או הדבקה על קירות וכד' או בשאר פרסומים זולים למיניהם! ניתן רק לפרסם את העלון כצורתו, ללא הוספות וללא שינויים!</p> 
---	--